

הַקְדָּמַת הַתְּקוּוּנִים

ליל ז' באדר

מאמר רישא וסיפא

[פתיחת הרמח"ל]: **בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א).** וְלִכְלֵל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלִכְלֵל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל (דברים לד, יב). נְעִיץ סוּפָא בְּרִישָׁא וְרִישָׁא בְּסוּפָא, לְאַתְהֵדְרָא כְּלָא חַד בְּקִטְרָא דִּיחֻדָּא עֲלָאָה.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א). וְלִכְלֵל הַיָּד הַחֲזָקָה וְלִכְלֵל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל (דברים לד, יב). נְעִיץ סוּפָא בְּרִישָׁא וְרִישָׁא בְּסוּפָא, לְאַתְהֵדְרָא כְּלָא חַד בְּקִטְרָא דִּיחֻדָּא עֲלָאָה.

קָם אֲלִיָּהוּ הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן, פִּתַּח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי: וְהַמְשַׁפְּלִים יְזַהְרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ וְכו' (דניאל יב, ג). [וְהַמְשַׁפְּלִים - אֵלּוּ] שְׁמֻשִׁימִים עֲצָמָם בְּמִדְּוָנַת הַצְּדִיק לְהַאִיר אֹרֹת לְכָל צַד, וּלְפִיכֵךְ נִקְרְאוּ מִשְׁפְּלִים. כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ - זֶה זֹהֵר שְׁלֹקָה הַצְּדִיק מֵאוֹתוֹ רְקִיעַ שְׁעוּמֵד עֲלָיו.¹ זֹהֵר

קָם אֲלִיָּהוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא פִּתַּח וְאָמַר, ר' ר' וְהַמְשַׁפְּלִים יְזַהְרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ וְכו' (דניאל יב, ג). דְּשׁוּיָאוּ גְרַמְיָהוּ בְּדַרְגָּא דְּצְדִיק לְאַנְהָרָא נְהוּרִין לְכָל סִטְר, בְּגִיזָן כְּפֵךְ מְשַׁפְּלִים אֲקָרוּן. כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ, דָּא זֹהֵר דְּנֻטִיל הַאי צְדִיק מְהִימְנָא רְקִיעַ דְּקָאִים עֲלָהּ. זֹהֵר דְּנְהִיר

1. עי' ספר יצירה א, ז, שהענין סוף וראש רומז על תחילת וסוף התורה, ועי' לקמן עמ' ט, ד"ה והתורה. ועי' עמ' יז, ד"ה ובזמן.
2. תופעה זו שמלאכים עליונים או נשמות קדושות קוראים ליחידי סגולה; "רבי רבי" נמצאת כבר בזוהר ויותר בתיקונים. עי' זוהר שלח לך קסז, א: ד"ח בלק; ת"ז, ת' חמישי, יט, א: "אדהכי הא אליהו אזדמן לגביה דרבי שמעון. אמר ליה: רבי רבי..."; שם, שם, כ, א; ת' ו, כג, ב: "רבי רבי, אנת הוא אלנא דרבה"; ת' י, כח, א; ת' יח, לז, ב; ת' כ, כא, א; שם מד, ב; ס' א: "קם סבא ואמר: רבי רבי"; סב, א; ת' כב, סג, א: "קם סבא פתח ואמר: רבי רבי נחית הכא, דאת בוצינא קדישא"; ת' כב, סג, א; שם, סד, ב'; ת' כו, עב, א; ת' כט, עג, א; ת' לח, עט, א; ת' מ, פ, ב; שם, שם, שם; ת' מז, פד, א; ת' מט, פה, ב; ת' נה, פט, א; ת' נו, צ, א; ת' סז, צח, א; ת' סט, קה, ב; ת' סט, קז, א; ת' סט, קי, א; שם, קיא, ב.
3. עי' זוהר שלח לך, קסה, א: "וואמר אלקים יהי רקיע... ומאן איהו צדיק"; ד"ח כי תשא: "מעשה ידיו מגיד הרקיע... ודא צדיק"; ת"ז ת' ל', עה, א. עיין הק' תיקוני זוהר דף א, ע"א; שם ז, ב; שם ת' יח, לח, ב, ועי' לקמן ת' נד, עמ' שנו, הערה 69. עי' אוצרות רמח"ל, עמ' רז, על ספר דניאל.

וְנָצִיץ, זֶהר דְּכִלְיַל כֹּל זְהָרִין דְּעֵלְמָא.
שְׂמַאִיר וְנָצִיץ, זֶהר שְׂכּוּלָל בּוּ כֹל זְהָרִים
שְׂבַעְעוּלָם. יִשְׁנָם שֵׁשָׁה זְהָרִים וְאַחַד
הַכּוּלָל אוֹתָם. וְכֹלָם נְכַלְלִים בְּזֶה הַזְהָר
לְהָאִיר וְלְנָצִיץ לְכֹל קְצוֹת הָעוֹלָם.

זֶהר רְאִישׁוֹן [חֶסֶד שֶׁל הַתּוֹרָה], זֶהוּ זֶהר
שְׂמַאִיר וְנָצִיץ, בּוּ תְלוּי אֹר הַתּוֹרָה,
[כְּמוֹ שְׂכַתְּנוּב]: וְתוֹרָה אֹר (מְשַׁלּוּ ו, כט).
הַגִּם שְׂהַחֶסֶד עוֹמֵד בְּיֹבֵל, וּמִשָּׁם
מִתְפַּשֵּׁט לְכֹל סֵטֵר, אֲבָל תְּקַפָּא דִּילָהּ
בְּכֹל תְּקַפּוּ בְּיָמִין, [וּלְעַמַּת זֹאת] גְּבוּרָה
בְּשִׂמְאֵל. זֶהר זֶה נְכַלָּל כְּפִן בְּיָמִין,
לְהָאִיר אֹר הַתּוֹרָה כְּרָאוּי.

זֶהר שְׁנֵי [גְּבוּרָה שֶׁל הַתּוֹרָה], זֶהוּ זֶהר
שְׂבּוּ תְלוּיָה שְׂמַחָה שֶׁל תּוֹרָה. וְהוּא
נִקְרָא יִנָּה שֶׁל תּוֹרָה: [שְׂעֻלְיוּ כְּתוּב]:
וַיִּין יִשְׂמַח חַיִּים (קִהְלֵת י, ט), [חַיִּים] -
מִצַּד חֲכָמָה וּבִינָה, וְאֵלּוּ בַעֲלֵי קְבֵלָה
מִצַּד עֵץ הַחַיִּים. אוּלָם מִצַּד עֵץ הַדַּעַת
טוֹב וְרַע, נֵאמַר עֲלוּי: שְׁתוּי אֵל יוֹרָה
(עִירוּבִין סדא). עַל עֵץ הַדַּעַת נֵאמַר:
יוֹרָה יוֹרָה יָדִין יָדִין (פְּנֵה־רִין ה, א). יוֹרָה
לְיָמִין, יוֹרָה לְשִׂמְאֵל, יָדִין לְיָמִין יָדִין
לְשִׂמְאֵל. וְשָׁם הֵינן הַמְּשַׁפֵּר, שְׂצָרִיד
לְהַזְהֵר מִמֶּנּוּ. אֲבָל מִצַּד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים
[כְּתוּב] וַיִּין יִשְׂמַח חַיִּים, דְּהֵינּוּ שְׂמַחָה
שֶׁל זֶהר זֶה [הַשְּׁנִי].

זֶהר קְדָמָא, דָּא זֶהר דְּנִהִיר וְנָצִיץ. בְּהַ
תְּלִיא נְהִירוּ דְּאוּרִינְתָא, וְתוֹרָה אֹר.
דְּחֶסֶד אַע"ג דְּבִיּוּבְלָא קָאִים וּמִתְמָן
מִתְפַּשֵּׁט לְכֹל סֵטֵר, אֲבָל תְּקַפָּא דִּילָהּ
בְּיָמִין אֶתְתַּקֵּף, וּגְבוּרָה בְּשִׂמְאֵל.
וַיְמִינָא מִתְמָן זֶהר דָּא אֶתְכִלְיַל הַכָּא
לְאַנְהָרָא נְהִירוּ דְּאוּרִינְתָא כְּדָקָא יָאוּת.

זֶהר תְּנִינָא, דָּא זֶהר דְּבֵה תְלִיא חֲדוּתָא
דְּאוּרִינְתָא. וְדָא אֶקְרִי חֲמָרָא דְּאוּרִינְתָא,
דְּבֵה וַיִּין יִשְׂמַח חַיִּים (קִהְלֵת י, ט)
מִסְטָרָא דְּחֲכָמָה וּבִינָה. וְאֵלִין מְאָרִי
קְבֵלָה מִסְטָרָא דְּעֵץ הַחַיִּים. אֲבָל
מִסְטָרָא דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אֶתְמַר בְּהַ:
שְׁתוּי אֵל יוֹרָה (עִירוּבִין סד). דְּעֵץ הַדַּעַת
תְּמָן יוֹרָה יוֹרָה יָדִין יָדִין (סְנֵה־רִין ה).
יוֹרָה לְיָמִין יוֹרָה לְשִׂמְאֵל, יָדִין
לְיָמִין, יָדִין לְשִׂמְאֵל, וְתְמָן יִין
הַמְּשַׁפֵּר דְּאַצְטְרִיד לְאַסְתְּמָרָא מְנָה. אֲבָל
מִסְטָרָא דְּעֵץ הַחַיִּים, וַיִּין יִשְׂמַח חַיִּים,
חֲדוּתָא דְּזֶהר דָּא.

4. יובל זה אימא, בינה עילאה, עי' שער המצוות, כה, ע"ב; פרדס רמונים, שער הכוונים, פ"י כ. עי' אוצרות
רמח"ל עמ' צב, קנח; תוספות סתרי אותיות פ' בראשית: "אימא עילאה דאקרי יובל".

5. והוא הנקרא חמרא דאורייתא עי' שם ויקהל לט, א: "וחמרא דאורייתא מסטרא דגבורה"; עי' זהר אמור ח"ג,
דף צה, ע"א; שם ויחי, רנ, ע"ב: "בגין חמרא דאורייתא דאיהו נפיק מעלמא דאת".

בוא וראה, שלשה משקים שגומזה בהם התורה, שהם מים, יין וחלב, מתחסים לאלו שלשה זהרים. מים מצד זהר ראשון, יין מצד זהר שני, וחלב מצד:

זהר שלישי [תפארת של התורה], בזהר זה תלוי יניקת התורה ומזון הנשמה שניזונת ומתעדנת ממנה.⁶

זהר רביעי [נצח של התורה], [בזהר זה] עומד תקפה של תורה ונצחונה, וזהו נצח. ובו נאמר: כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלים תחתיו (ברכות זב). [ולמה?] שמצד של הוד, השכינה הולכת ונודדת ממקום למקום. אבל מצד של נצח נקבעה [השכינה] בימין, שנאמר בו: נעמות בימינך נצח (תהלים מז,יא). ועליו נאמר: וגם נצח ישראל לא ישקר וכו' (שמואל א טו, כט). [פסוק] זה על דוד נאמר, שהרי הוא התקין [השכינה] בנצח - לימין.⁷

זהר חמישי הוד של התורה, וזהו הוד מלכות (דניאל יא, כא). שמצד השכינה נאמר: מאן מלכי רבנן (גיטין סב,א). וזה

תא חזי, תלת משקין דאתרמיזא בהו אורייתא אגון מים יין וחלב, מסטרא דתלת זהרין אליון. מים מסטרא דזהר קדמאה, יין מסטרא דזהר תנינא, חלב מסטרא

דזהר תליתאה. זהר דא איהו זהר דתמן קאים יניקו דאורייתא, ומזונא דנשמתא דאתזנת מנה ואתעדנת בעדונא דילה.

זהר רביעאה, בה קאים תקפא דאורייתא ונצחונא דילה, ודא נצח. בה כל הקובע מקום לתורתו אויביו נופלים תחתיו (ע"י ברכות ז: ובע"י). דמסטרא דהוד שכינתא אזלת מנדדא מאתר לאתר. אבל מסטרא דנצח אקבעת בימינא, דאתמר בה: נעמות בימינך נצח (תהלים טז, יא) ובה וגם נצח ישראל לא ישקר וכו' (שמואל א, טו, כט) ודא לדוד אתמר דאיהו אתקין לה בנצח לימינא.

זהר חמישאה, בה הוד דאורייתא, ודא הוד מלכות. דמסטרא דשכינתא אתמר מאן מלכי רבנן, ודא

6. עיין שיר השירים רבא א,ט.

7. עיין זוהר צו, ח"ג, כט,ע"ב.

8. עיין ת"ת ט' סט, קד, ע"ב.

9. עיין זוהר בראשית ח"א, כא,ע"ב; פרדס רימונים, פרק ירך יעקב, שער יז.

זֶהָר שְׁבִיעָאָה. וּמִסְטָרָא דְזֶהָר דָּא חֲמִשָּׁאָה, אֲתִיְהִיב לֵהוּ הוּד מְלָכוּת. וּבְגִינָה מִפְּנֵי שִׂיבָה תְּקוּם וְהִדְרָת פְּנֵי זְקוּן (ויקרא יט, לב) וְרִזָּא דָּא הוּד זְקוּן דְּבִתְהִיָּא דִּיקְנָא עֲלָאָה קָאִים הוּד עֲלָאָה וְאֲתָמַר, וּמִנְהָ הוּד זְקוּן דָּאֲצֻטְרִיף לְהִדְרָא לֵהּ.

זֶהָר שְׁבִיעָאָה, בֵּיה תְּלִיא גְלוּיָא דְאֹרִיתָא, לְאֲתַגְלָאָה לְכָל סֵטֵר בְּכַמְהָ רְזִין עֲלָאִין, לְכָל חַד פְּמָה דְאֲתַחְזִי לֵהּ.

זֶהָר שְׁשִׁי [יְסוּד שֶׁל הַתּוֹרָה, צְדִיק], בּו תְּלוּי גְלוּי [סוּדוֹת] הַתּוֹרָה, שְׁמִתְגַּלִּים לְכָל צַד בְּהַרְבֵּה סוּדוֹת עֲלוּיָנִים, לְכָל אַחַד כְּמוֹ שְׂרָאוּי לוֹ.

זֶהָר שְׁבַע זְהָרִין אֲלִין פְּלֵהוּ פְּלִילָן בְּהֵהוּא זֶהָר דְנִפְיָק מִצְדִּיק. וּבֵהוּ וְהַמְשַׁכְּלִים יְזַהְרוּ פְּזֵהָר הַרְקִיעַ לְנִצְצָא לְכָל סֵטְרֵי עֲלִמָּא.

כָּל שְׁבַעָה זְהָרִים אֵלֶּה גְכָלְלִים בְּאוֹתוֹ זֶהָר הַיּוֹצֵא מִצְדִּיק.¹⁰ וּבָהֶם [נְאֻמָּר]: וְהַמְשַׁכְּלִים יְזַהְרוּ פְּזֵהָר הַרְקִיעַ (דְּנִיאֵל יבג), לְהַאִיר לְכָל צְדִי הַעוֹלָם.

שְׁבַע זְהָרִין אֲלִין פְּלֵהוּ פְּלִילָן בְּהֵהוּא זֶהָר דְנִפְיָק מִצְדִּיק. וּבֵהוּ וְהַמְשַׁכְּלִים יְזַהְרוּ פְּזֵהָר הַרְקִיעַ לְנִצְצָא לְכָל סֵטְרֵי עֲלִמָּא.

בּוֹא וּרְאֵה, זֶהָר כּוֹלֵל כְּמָה סוּדוֹת. [פְּרוּשׁ, רֵאשִׁי תְּכוּת זֶה"ר] ז' [רוֹמָז], לְשְׁבַעָה זְהָרִים שְׁנֵאֲמָרוּ, ה', אֵל חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁי תּוֹרָה [כְּנַגְד] חֲמִשָּׁה אֹרוֹת מְצַד שְׁלֹמֵעֵלָה,¹² שְׁמֵהֶם מִתְּפִשְׁטִים אַחַר כֵּד לְשְׁבַעָה זְהָרִים שְׁנֵאֲמָרוּ, ר', אֵלוֹ מְאֲתִים עוֹלָמוֹת [כְּנַגְד] חֲכָמָה וּבִינָה, עֵץ הַחַיִּים. [ו]כֵּלָם כְּלוּלִים בְּזֶה הַזֶּהָר [הַשְּׁשִׁי - שֶׁל צְדִיק]. וּבְזִמְן שְׁיוֹצֵא, כָּל אֵלוֹ הָאוֹרוֹת מְאִירִים.

תָּא חֲזִי, זֶהָר דְּכָלִיל כְּמָה רְזִין. ז' אֲלִין ז' זְהָרִין דְּאֲתָמְרוּ. ה' אֲלִין ה' סְפָרִין דְּאֹרִיתָא, ה' אֹרוֹת מִסְטָרָא דְלַעֲלָא, דְּמַנְיָהוּ מִתְּפִשְׁטוּן לְבַתֵּר ז' זְהָרִין דְּאֲתָמְרוּ. ר' אֲלִין מְאֲתָן עֲלָמִין חֲכָמָה וּבִינָה, עֵץ הַחַיִּים. כָּלָא כְּלוּל בְּהַאי זֶהָר. וּבְזִמְנָא דְנִפְיָק, כְּלֵהוּ נְהוּרִין אֲלִין מְנַהֲרָן.

10. זקן העליון דהיינו דיקנא עילאה של אריך אנפין.

11. צדיק שהוא היסוד כנגד זוהר השישי.

12. חמש פעמים כתוב "אור" במעשה בראשית כנגד חמשה חומשי תורה, שמתפשטים אחר כך לשבעה כמו שכתוב: חצבה עמודיה שבעה (משלי ט, א).

ואתם [המשפלים] ¹³ בתיקון הזה [של ז'הר שישו הנ"ל] עומדים, במדרגה של צדיק שהוא משפיל, ^{13*} לפיכך: והמשפלים יז'הרו בזהר הרקיע. ושאר כל צדיקי העולם עומדים להאיר לכלל ישראל, אולם כלם ממכם נוטלים ולפיכך:

ומצדיקי הרבים - מצד השכינה, כפוכבים - הנוטלים [אורם] מן השמש. ונאמר בכם: ונהר יצא מעדן להשקות את הגן (בראשית ב, ו). [ונהר] - זה נהר העליון, ¹⁴ צדיק ודאי. להשקות את הגן - זו שכינה ¹⁵ ששונה ונריות מהתורה שלכם. ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים - אלו ארבע מחנות השכינה, [ונם] ישראל מתחלקים לארבעה דגלים. ¹⁶ וכלם שותים ומתפרנסים מתורה זאת.

ומכיון שכלם מתברכים מכם, נאמר בכם: פל המברך מתברך (ע"פ סוטה לח, ב), הרי כמו שאתם נותנים לאחרים, כך אתם מקבלים מלמעלה בחזרה. כמו כן מי שנותן צדקה לעניים, נאמר בו: פי בגלל הדבר הזה יברכה יהוה אלהיך

ואתון בתקונא דא קימין בדרגא דצדיק דאיהו משפיל, בגין כך: והמשפלים יז'הרו בזהר הרקיע. ושאר כל'הו צדיקיא דעלמא קימין לאנהרא לכל'הו ישראל, אבל כל'הו מנכון נטלין, בגין כך:

ומצדיקי הרבים, מסטרא דשכינתא, כפוכבים דנטלין משמשא. ואתמר בכו (בראשית ב, ו): ונהר יצא מעדן להשקות את הגן, דא נהר עלאה צדיק ודאי. להשקות את הגן, דא שכינתא דאשתקיא ואתרויאת מאורי'תא דלכון. ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, אליו ד' מחנות שכינתא, וישראל מתפרשאן בד' דגלין. וכלא מאורי'תא דא משתקין ומתפרנסין.

ובגין דכלא מתברכן מנכון, אתמר בכון: פל המברך מתברך. דהא פמה דאתון יהבין לאתרינין הכי אתון תבין ומקבלין מלעלא. כגונא דא מאן דיהיב צדקה לעניי, אתמר בה: פי בגלל הדבר הזה יברכה ה' אלהיך (דברים טו, י)

13. אולי מתכוין שרק רשב"י ורמח"ל כותבי הזוהר, בבחינת "צדיק" - זוהר השישי הנ"ל. וכן עיין להלן תיקון ט"ו עמ' קכ"ט ובסוף תיקון ע' עמ' תקל"א, וכן ראה באגרות, עמ' כ"ו, מאמר מפרשת ויצא מזהר תניינא: "אבל והמשכילים - תרין, חד רשב"י בוצינא קדישא וחד אנת חסידא קדישא". ע"ע אוצרות רמח"ל, עמ' רז.

13* עיין זוהר משפטים ח"ב, קי, ע"א; ת"ז, הקדמה, א.

14. עיין ת"ז, הקדמה דף יד ע"א; ז"ח שיר השירים, מ' ה' צבאות.

15. זהר בראשית כו, ע"א: "ונהר דא עמודא דאמצעי'תא יוצא מעדן דא אימא עילאה להשקות את הגן - דא שכינתא". זוהר פנחס ח"ג, רמז, ע"א; ת"ז, תי' כד, סט, ב: "להשקות את הגן דא שכינתא".

16. עיין זוהר בהעלותך ח"ג, קנד, ע"א.

(דְּבָרִים טו,ו), גִּלְגָּל הוּא שְׁחֹזֵר בְּעוֹלָם (שֶׁבַת קנא,ב). כְּמוֹ הַגִּלְגָּל הַסּוֹבֵב בְּמַיִם, מִצַּד זֶה שׁוֹפֵד מַיִם וּמִצַּד זֶה עוֹלָה וְנוֹטֵל. עָלֵיכֶם כְּתוּב: בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ (תְּהִלִּים קטו,טו), שְׁהָרִי אַתֶּם, בְּרוּכִים אַתֶּם מִצַּד שֶׁל הַצַּדִּיק, מִזְמַנִּים לְשִׁמּוֹ הַקְּדוֹשׁ שְׂיֵאִיר עַל יְדֵיכֶם בְּעוֹלָם.¹⁷ שְׁמִי שְׁלֹא רוֹצֵה לְתַתּוֹ בְּשִׁפְעַת לְאַחֲרַיִם, לֹא רָאוּי לוֹ לְהַתְּדַבֵּק בְּזֵרַע קִדְשׁ.¹⁸ עַל אַבְרָהָם כְּתוּב: וְהָיָה בְּרָכָה (בְּרֵאשִׁית יב,ב), וְמוֹ שֶׁהוּא מִזְרְעוֹ [שֶׁל אַבְרָהָם], צָרִיךְ בְּאוֹתוֹ אֲפֵן לְכַרֵּךְ אַחֲרָיו.¹⁹ וְזֶה הַסִּיּוֹן שֶׁלְקַח אֱלִיעֶזֶר בְּיָדוֹ [בְּשִׁפְדָן] אֶת רַבְקָה, וְכֵן רָאוּי. אֲשֶׁרִי חֲלַקְכֶם.

גִּלְגָּל הוּא שְׁחֹזֵר בְּעוֹלָם (שֶׁבַת קנא:): כִּהְיֵה גִלְגָּל דָּאסְחָר בְּמִיָּא, מִסְטָרָא דָּא שְׁפִיךְ מִיָּא וּמִסְטָרָא דָּא סְלִיק וְנָטִיל. עָלֵיכוֹן כְּתִיב בְּרוּכִים אַתֶּם לַה' עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ (תְּהִלִּים קטו, טו) דְּהָא אַתּוֹן, בְּרוּכִים אַתּוֹן מִסְטָרָא דְצַדִּיק, מִזְמַנִּין לְשִׁמָּא קִדִּישָׁא לְאַתְנַהֲרָא עַל יְדֵיכוֹן בְּעִלְמָא. דְּמֵאן דְּלֹא בְּעִי לְמִיָּהֵב בְּרוּחָא לְאַחֲרֵינִי, לֹא אַתְחֲזִי לֵהּ לְאַתְדַּבְּקָא בְּזֵרַע קִדִּישָׁא. דְּאַבְרָהָם אַתְמַר בֵּיהּ: וְהָיָה בְּרָכָה (בְּרֵאשִׁית יב, ב) וּמֵאן דְּאִיהוּ מִזְרְעָה אֲצִטְרִיךְ כְּגֻנָּא דָּא לְמַהוּי מְכַרְךְ לְאַחֲרֵינִי. וְדָא סִימְנָא דְנָטִיל אֱלִיעֶזֶר בְּיָדוֹ בְּרַבְקָה וְהָכִי אַתְחֲזִי. זַכְּאָה חוֹלְקִכוֹן.

פֶּתַח וְאָמַר: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד (דְּבָרִים וד), וְזֶה סוּד הַיְחֻד.²⁰ כְּלָלוֹת פֶּל הַמְדַרְגּוֹת - הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַנּוֹי"ה.²¹ אַחַר כֵּן מִתְחַלֵּק לְכַמְּה סוּדוֹת וְלְכַמְּה צַדִּדִּים. וְעַם כָּל זֶה חוֹזֵר אַחַר כֵּן הַפֶּל וְנִכְלַל בְּהַנּוֹי"ה כְּבִתְחִלָּה. שְׁהָרִי הַכֹּל עוֹמֵד בְּחִבּוּר וְלֹא בְּפִרוּד. וְזֶה סוּד

פֶּתַח וְאָמַר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד (דְּבָרִים ו, ד) דָּא רְזָא דְיַחְוָדָא. כְּלָלָא דְכָל דְרַגִּין שְׁמָא קִדִּישָׁא הַנּוֹי"ה. לְבַתֵּר אַתְפְּרִישׁ לְכַמְּה רְזִין לְכַמְּה סְטָרִין. וְעַם כָּל דָּא לְבַתֵּר תָּב וְאַתְכְּלִיל כְּלָא בִּיהוּ"ה כְּבַקְדָּמִיתָא, דְּהָא כְּלָא בְּחִבּוּרָא קָאִים וְלֹא בְּפִרוּדָא. וְרְזָא דָּא

17. עיין אדיר במרום עמ' קפה-קפו על סוד פלגותא דשערי, והוא ענין הדרך שהצדיקים מחדשים בהנהגה וז"ס: אורח צדיקים.
 18. עיין יבמות עט, א: "שלשה סימנים יש באומה זו: הרחמנים והביישנים וגומלי חסדים... כל שיש בו שלשה סימנים הללו, ראוי להדבק באומה זו".
 19. עיין בראשית רבא לט,יא.
 20. עיין זוהר ואתחנן ח"ג, רסד,א.
 21. עיין קל"ח, פתח לא עמ' קי: "נמצאת למד מכל זה, שכמה סדרים יש להנהגה על כל דבר ודבר, וכמה מיני עולמות יש, עולמות שלמים, אילנות שלמים כנ"ל. אך סדר אחד יש עיקרי בהנהגה, שמנהג אחריו כל האחרים, והוא סדר שם הו"ה ב"ה".

יהוה אלהינו, דהינו התפשטות שמו הקדוש שמתפשט במדרגותיו, וכאן עומד ברבוי, ²² אלהינו, ודאי. וזה אל"ה [של אלהים], ששה צדדים. ²³ אחר כך הכל חוזר ונכלל כבתחלה, יהוה אחד. ²⁴

ובזמן שחטאו ישראל בעגל אמרו: אל"ה אלהיך ישראל (שמות לב, ד) ורזא הדבר, שאחוז ברבוי ולא ביחוד. האמות עובדי עבודה זרה וכל הפוחות הטמאים תלויים בסוד של אל"ה ²⁵ עד שיחזרו להתחבר בהו"ה. והמה פפרוד עומדים, שפך נאמר בהם: יתפרדו כל פעלי און (תהלים צב, י). וישראל נאמר בהם: גוי אחד (דה"א יז, כא), שעומד בסוד היחוד, [היות] שחזר כלו להתקשר בסוד הו"ה.

ובזמן שהיו ישראל הולכים למלחמה, בכח זה [של יחוד] היו מתחזקים. וסוד הדבר: שמע ישראל אתם קרבים היום למלחמה וגו' (דברים כג), בכח של שמע ישראל (סוטה מב, א). באותה שעה כל המדרגות הקדושות הומנו לערוך מלחמה בשבילם.

ותרבה מיני כלי זין תלויים בהם [במדרגות הקדושות] בזמן שמתפשטים

ה' אלהינו, דא אתפשטותא דשמא קדישא דאתפשט בדרגוי, והקא קאים ברבויא, אלהינו ודאי, ודא אלה, שית סטרין. לבתר תב פלא ואתפליל כבדמיתא, יהו"ה אחד.

ובשעתא דחבו ישראל בעגל אמרו אלה אלהיך ישראל (שמות לב, ד) ורזא דמלה: דנטלו רבויא ולא יחודא. ואמין עובדי עבודה זרה, וכלהו סטרין מסאבין מרזא דאלה תלין עד לא תבין לאתחברא בהו"ה, ואנון בפרודא קימין, דאתמר בהו: יתפרדו כל פעלי און (תהלים צב, י). וישראל אתמר בה גוי אחד, דקאים פרזא דיחודא דתב פלא לאתקשרא ברזא דהו"ה.

ובזמנא דהו ישראל אזלין לקרבא, בחילא דא הו מתתקפן. ורזא דמלה: שמע ישראל אתם קרבים היום וכו' (דברים כ, ג) בחילא דשמע ישראל (סוטה מב). בההיא שעתא פלהו דרגין קדישין אזדמן לאגחא קרבא בגיניהו.

וכמה זיני קרבא תלין מניהו בזמנא דמתפשטין לכמה סטרין. אבל פלא תב

22. עיין זוהר משפטים ח"ב, צו, א.

23. דהיינו ה"ק (ו' קצוות), עיין שם דף קה, א; ח"א, יב, א.

24. קל"ח פתח לא עמ' קט: "אך בסוד קשר כל הדברים האלה לבוא ליחוד - הוא אילן שם הו"ה ב"ה. וזה מה שעילת על כל העילות מגלה היחוד שלו, ומקשר כל ההנהגות בקשר אחד בסוד החזרת הרע לטוב".

25. עיין מבוא שערים ש"ו ח"ב, פ"ה.

לְהַרְבֵּה צְדִדִים. אוֹלָם [בְּכָל זֹאת], כֹּל
[הַמְדַרְגּוֹת] חוֹזְרוֹת לְהַפְלִיל בְּקוֹשֶׁר אַחַד,
בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ יְהו"ה. אִזּוּ הַפֶּל נִכְלָל
בְּחֶרֶב אַחַת הַמְזוּמַנֶת לְנַפְיוֹ, וְהִיא
נִקְרָאת: חֶרֶב לַה' מְמוֹשׁ. הָרִי כְמוֹ
שְׁהוּ"ה זֶה כוֹלֶלֶת כֹּל הַמְדַרְגּוֹת וְכֹל פְּלִי
הַזֵּוּן [נִכְלָלִים] בְּכָלֵל אַחַד, כִּד גַּם חֶרֶב
זֶה בְּכָלֵלוֹת הַכֹּל מִתְחַבֵּרֶת בּוֹ, וּמִמֶּנָּה
יוֹצֵאִים אַחַר כֵּן כֹּל מִיְנֵי פְלִי זֵין.²⁶
וּבְסוּד זֶה אָמַר גְּדַעוֹן: חֶרֶב לַיהוָה
וְלִגְדַעוֹן (שׁוֹפְטִים ז, כ) דָּא שְׁכִינְתָא, חֶרֶב
חֶרֶב שְׂרָאוּיָה לַה', בְּשַׁעָה שְׁנִקְשְׁרַת בּוֹ
[ר"ל: בּוֹ"א], וְלִגְדַעוֹן - שְׁתִּשְׁרָה
[הַשְּׁכִינָה - חֶרֶב] עָלָיו.

וּבְזִמְן שְׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי לְקַבֵּל
אֶת הַתּוֹרָה, [צִוָּה אוֹתָם ה'] בְּתַחֲלָה:
אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ (שְׁמוֹת כב). הָרִי אִזּוּ
הַתּוֹרָה נִגְלְתָה לָהֶם בְּכָל פְּנִיָה, שְׁעוּלָה
בְּהֵם בְּכָל צַד, [דְּהִינּוּ] בְּכַמָּה צְרוּפֵי
סוּדוֹת שֶׁל שְׁמוֹת,²⁷ וּבְכָל זֹאת, מִי
שְׁמֹסְתַפֵּל בְּהֵם [בְּשְׁמוֹת], יִמְצָא שְׁהַפֵּל
הוּא הַזֵּוּן, וְאִין מִי שְׁפוּרֵשׁ מִמֶּנּוּ,²⁸
לְפִיכֵד: אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וּבְסוּד זֶה
הוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם,²⁹

לְאִתְכַלְלָא בְּקִטְרָא חַד בְּשָׁמָא קְדִישָׁא
יְהו"ה. כְּדִין כֹּלָא אִתְכַּלִּיל בְּחֶרֶבָא חַדָּא
דְּאִזְדַּמְנַת לְגַבְהָ, וְדָא אִתְקַרִיאת חֶרֶב
לַה' מְמוֹשׁ. דְּהָא כְּמָה דְּהַזֵּוּ"ה דָּא פְּלִילַת
כֹּל דְּרַגִּין וְכֹל זֵינֵי קְרָבָא בְּכָלֵלֵא חַדָּא,
חֶרֶב חֶרֶב דָּא בְּכָלֵלֵא דְכֹלָא אִתְחַבֵּרֶת
בֵּהּ, וּמִנָּה נִפְקִין לְבַתֵּר פֶּל זֵינֵי מְאֵנֵי
קְרַבִּין. וְגַדַעוֹן בְּרָזָא דָּא אָמַר חֶרֶב לַה'
וְלִגְדַעוֹן (שׁוֹפְטִים ז, כ) דָּא שְׁכִינְתָא, חֶרֶב
דְּאִתְחַזִּיאת לַה', בְּשַׁעָתָא דְּאִתְקַשְׁרַת בֵּהּ.
וְלִגְדַעוֹן לְמִישְׁרֵי עֲלָהּ.

וּבְשַׁעָתָא דְקִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינַי
לְקַבֵּל אֹרִיָתָא, שְׁרוּתָא דְכֹלָא אֲנֹכִי ה'
אֱלֹהֶיךָ (שְׁמוֹת כ, ב) דְּהָא כְּדִין אֹרִיָתָא
אִתְגַּלִּיאת לְהוּ בְּכָל אֲנַפְתָּא, דְּסִלְקַת בְּהוּ
לְכָל סֵטֵר בְּכַמָּה צְרוּפֵי רִזִּין דְשְׁמֵהֶן,
וְעַם כֹּל דָּא מֵאֵן דְּאִסְתַּפֵּל בְּהוּ אֲשַׁפַּח
דְכֹלָא אִיהוּ יְהו"ה וְלִית דְּמִתְפָּרֵשׁ מִנָּה,
בְּגִין כֵּן: אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ. וְדָא רָזָא דְבֵהּ
אֲפִיק לִזְן מִמִּצְרַיִם.

26. עיין זוהר אחרי מות, ח"ג, טב, א; אדיר במרום עמ' נא, ושם הרמח"ל מפרש סוד הקרב וכלי זין. וכן ראה קל"ח, סי' קלו.

27. עיין זוהר ח"ג, עב, א.

28. עיין זוהר ח"ב, רס, א; עי' קלח פתח לא, שסדר הו"ה הוא הכולל כל הסדרים.

29. עי' זהר כי תשא ח"ב, קצא, ע"ב, כמו שכתוב בהגדה: אני ה', אני ולא מלאך, אני ולא שרף, אני ולא שליח, אני ה', אני הוא ולא אחר. וכן בדברים לב, לט: "ראו עתה כי אני אני הוא, ואין אלהים עמדי..."; עי' קל"ח פתח לא עמ' קי: "נראה בהדיא שהגאולה תלויה בסוד אלה האותיות [יה"ה]"; ע"פ זהר וירא קיז, א.

היות שהמצרים נתחזקו בשם אלהים, בסוד החיצוניות.³⁰ ובזמן שמתגלה השם הקדוש יהו"ה, הכל שב להדבק בו,

ובו התחזקו ישראל [בעת יציאתם ממצרים], והצדדים האחרים נשברו לפניהם. וכמה מכות הבה [הקדוש ברוך הוא] לפרעה ולמצרים, ואלו המכות מצד של אלהים [של חיצוניות] שהיו רוצים להתחזק בו, וסוד הדבר: אלהים האדירים וכו', המפים את מצרים וגו' (שמואל א', ד, ח). וכמה מכות יוצאים מהם בסודות עליונים.

וישראל, בשם הפנימי - שם הקדוש יהו"ה התחזקו, בגלל שהוא מקור הכל. לפיכך: [אנכי] יהו"ה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, להודיע שהתורה בלה פך, הגם [שהתורה] מתפשטת לכמה צדדים, בלה [אינה אלא] כלל אחד בסוד שמו הקדוש, יהוה אלהינו יהוה אחד. ולעתיד לבוא³¹: יהיה יהוה אחד ושמו אחד (זכריה יד, ט). הו"ה - זה כלל [שם] הו"ה הקדוש, ושמו - זה חרב להו"ה. הכל בסוד האחד.

והתורה נעוץ סופה בתחלתה, להחזיר הכל בכלל אחד. בראשית ברא אלהים וגו'. ולכל תיד החזקה וגו'. אלו

דהא מצראי בשמא דאלהים אתתקפו מרזא דלבר. ובזמנא דאתגלי שמא קדישא יהו"ה פלא תב לאתדבקה בה,

ובה אתתקפו ישראל, וסטרין אחרנין אתברו קמיהו. וכמה מחאן מחא לפרעה ולמצראי, ואלין מחאן מסטרא דאלהים דהוו בעאן לאתתקפא בה, ורזא דמלה: אלהים האדירים [וכו'] המפים את מצרים (שמואל א ד, ח) וכמה מחאן נפקין מניהו ברזין עלאין.

וישראל בשמא דלבו שמא קדישא יהו"ה אתתקפו, בגין דאיהו מקורא דכלא. בגין פך: ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, לאשתמודעא דאורייתא פלא הכי, אע"ג דלכמה סטרין אתפשטת, פלא פללא חדא ברזא דשמא קדישא, ה' אלהינו ה' אחד. ולזמנא דאתי יהיה ה' אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) ה' דא פללא דהו"ה קדישא, ושמו דא חרב לה', פלא ברזא דאחד.

ואורייתא נעוץ סופה בתחלתה, לאתהדרא פלא פללא חדא, בראשית ברא אלהים וכו' ולכל תיד החזקה

30. עי' זהר מקץ ח"א קצה, ע"א.

31. עי' פסחים סוף פרק ג.

עי' אדיר, עמ' צג, ד"ה והנה בהיות.

הַפְּסוּקִים שֶׁנִּתְקַנּוּ בְּשִׁבְעֵין
 לְהַשְׁלִים בְּהֵם תְּקוּנִים לְשִׁכְיֵנָה, בְּתַחֲלָה
 וּבְסִיּוּם [הַתּוֹרָה], לְתַקְנָה בְּתַקּוּן שְׁלֵם
 בְּסוּד שֶׁל אֶחָד. וְזֶה סוּד וְ: חוֹלָם, חִירָק,
 שׁוּרוּק - עֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן וְאֶמְצָעִי. וְהַכֹּל
 מִתְקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר אֶחָד וְזֶה א'³² ו'
 לְמוֹעֵלָה, ו' לְמַטָּה, ו' בְּאֶמְצָעֵי, וְבוֹ
 שׁוּרוּק [דְּהֵינּוּ תִּוּן] מְקַשֵּׁר [הַיּוֹדִין]
 בְּקֶשֶׁר אֶחָד. וְהַכֹּל חוֹזֵר בְּסוּד שֶׁל אֶחָד,
 א' וְדָא.

וְכוּ', אֵלֶיךָ קָרָאִי דְאִתְתַּקְּנִי בְּשִׁבְעֵין
 תְּקוּנִין, לְאִשְׁלָמָא בְּהוּ תְּקוּנִין לְשִׁכְיֵנָתָא
 בְּשׁוּרוּתָא וְסִיּוּמָא, לְאִתְתַּקְּנָא בְּתַקּוּנָא
 שְׁלֵם בְּרָזָא דְאֶחָד. וְרָזָא דָּא וְ: חוֹלָם
 חִירָק שׁוּרוּק, עֲלָא וְתַתָּא וְאֶמְצָעֵיתָא,
 וְכֹלָא אִתְקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר אֶחָד. וְדָא א', ו'
 לְעֲלָא ו' לְתַתָּא ו' בְּאֶמְצָעֵיתָא, וְיֵה
 שׁוּר"ק מִתְקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר אֶחָד, כֹּלָא
 אִתְהַדֵּר בְּרָזָא דְאֶחָד, א' וְדָא.

שׁוּב פִּתַח [אֵלֶיךָ הִנְבִּיא] וְאָמַר,
 רְבִי רְבִי: וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ
 (דְּנִיָּאל יבג), בְּזִמְנֵי שִׁתְּנוּצְצוּ נִיצוּצוֹת
 עֲלִיּוֹנִים מִצַּד עֵתִיקָא קְדִישָׁא [א"א] עַל
 רֵאשׁ הַמְלָךְ [ז"א]. שְׁהָרִי אִוֵּר שֶׁל עֵתִיקָא
 קְדִישָׁא שׁוֹרָה כִּד לְמַטָּה עַל שְׁנֵי מְשִׁיחִים
 [מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף וּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד], שְׁנַאֲמַר
 בְּהֵם: וְנָחָה עֲלֵיו רוּחַ יְהוָה (ישעיה יא,ב).
 וְעַל יִדְ³³ [הַרוּחַ שְׁיוּצָא מִח"ס שֶׁל א"א]:
 וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ.

תוּ פִּתַח וְאָמַר, ר' ר' וְהַמְשַׁכְּלִים
 יִזְהָרוּ בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ בְּזִמְנָא דִּי תִּנְצְצוּן
 נִצְיָצִין עֲלֵאִין מִסְטְרָא דְעֵתִיקָא קְדִישָׁא
 עַל רֵישָׁא דְמֶלְכָא, דְּהָא נְהוּרָא דְעֵתִיקָא
 קְדִישָׁא שְׁרִי הָכִי לְתַתָּא עַל תְּרִין
 מְשִׁיחִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ: וְנָחָה עֲלֵיו רוּחַ
 ה' (ישעיה יא, ב) וְיֵה וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ
 בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ.

וְחִרְבָה נִיצוּצוֹת יִתְנוּצְצוּ מִשָּׁם לְכָל צַד,
 וְזֶה סוּד: וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּפֹכְכִים
 לְעוֹלָם וְעַד - אֵלוּ נִיצוּצוֹת שְׁמַתְנוּצְצִים
 מִהָאִוֵּר שְׁעֵלֵיהֶם, שְׁרִאוּ כְּמוֹ כְּפֹכְכִים
 לְכָל צַד. וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים - [אֵלוּ] שְׁנֵי
 מְשִׁיחִים שְׁעוּמָדִים לְתַקּוּן הַשְׁכִּינָה
 וְלְהַשְׁרוּתָהּ עַל רֵאשֵׁי כָּל יִשְׂרָאֵל.

וְכִמְהָ נִצְיָצִין יִתְנוּצְצוּן מִתַּמְּנֵן לְכָל סְטֵר,
 וְרָזָא דָּא וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּפֹכְכִים
 לְעוֹלָם וְעַד, אֵלֶיךָ נִצְיָצִין דְּמַתְנוּצְצֵן
 מִנְהוּרָא דְעֲלֵיָהּ, דְּאִתְחַזוֹן כְּגוֹן כְּפֹכְכִיא
 לְכָל סְטֵר. וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים, תְּרִין
 מְשִׁיחִין דְּקִיָּמִין לְאִתְתַּקְּנָא לֵה לְשִׁכְיֵנָתָא,
 וְלְאִשְׁרָאָה לֵה עַל רֵישָׁא דְכָל יִשְׂרָאֵל.

32. עי' ק"ח פתח כ, עמ' נד; הקדמת ת"ז ז' ע"א, אדיר במרום ח"ב עמ' עט.
 [אינו כמו במ' ארימת ידי, משום שם עיקר הפרגוד הוא להבדיל, אבל כאן כל הענין של הו' השורק הוא
 לקשר].

33. עי' אדיר במרום, חלום דניאל - רוח דחוטמא.

והם שני [משיחים], אחד - מצד לאה, וזה משיח בן דוד, ואחד - מצד רחל, וזה משיח בן יוסף. הרבים - אלו האבות שמתחברים בה [בשכינה].^{33*} ומעוט רבים שנים, אלו: הקדוש ברוך הוא והשכינה שלו, שאינם נפרדים זה מזה לעולמים, לפיכך פחות מזה לא נמצא. וסוד הדבר: אני יהנה לא שניתי (מלאכי ג, ו), שהקדוש ברוך הוא לגבי השכינה לא משתנה לעולמים.³⁴

ויש רבים מצד של שלשה אבות [ר"ל: חג"ת של ז"א], כמו שאמרת, ובהם, הלכה פרבים.³⁵ שהשכינה מתקשרת באבות להיות מרובה שלמה בארבע רגלותיה פראוי, ואז נאמר בה: אין לו לקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה (ברכות ח, א).

וסוד הדבר: יחיד ורבים הלכה פרבים (ברכות ט, א), שהצדיק [היסוד של ז"א] הוא יחיד, ובזמן הגלות הוא לא יכול לתקום את השכינה, אלא הקדוש ברוך הוא [ר"ל: ז"א], שנאמר בו: ואח לצרה יולד (משלי יז, ו), [דהיינו] בזמן שפתוב: ביום צרה צר פתכה (משלי כד, ו), שאין כח לאותו הצדיק להפנים פנים [בשכינה].³⁶ וזה סוד: בקרבן קדוש ולא

ואנון תרין, חד מסטרא דלאה ודא משיח בן דוד, וחד מסטרא דרחל ודא משיח בן יוסף. הרבים, אלין אבהן דמתחברין בה. ומעוט רבים שנים (נדרים לח:): אלין קודשא בריה הוא ושכינתה דלא מתפרשא דא מן דא לעלמין, בגין כך פחות מן דא לא אשתכח. ורזא דמלה: אני ה' לא שניתי (מלאכי ג, ו) דקודשא בריה הוא לגבי שכינתא לא אשתגי לעלמין.

ואית רבים מסטרא דתלת אבהן כמה דאמינא, ובהו הלכה פרבים (הקדמת ת"ז א:): דשכינתא באבהן אתקשרת למהוי רתיקא שלמתא בד' סמכין בדקא יאות. בדין אתמר בה: אין לו להקדוש ברוך הוא בעולמו אלא ד' אמות של הלכה (ברכות ח, א).

ורזא דמלה: יחיד ורבים הלכה פרבים (ברכות ט, א). דצדיק איהו יחיד, ובזמנא דגלותא איהו לא יכיל לאקמא לה לשכינתא, אלא קודשא בריה הוא, דאתמר בה: ואח לצרה יולד (משלי יז, ו) בזמנא דכתיב ביום צרה צר פתכה (משלי כד, ו) דלית חילא לההוא צדיק למיעל בימא. ורזא דא בקרבן קדוש ולא אבוא בעיר (הושע יא, ט) דאי תימא

^{33*} ע"י זוהר ושלח ח"א, קע"ו, ע"ב.

³⁴ ע"י גזי רמח"ל, קנאת ה' צבאות, עמ' קלז-קלח.

³⁵ ת"ז בהקדמה, א, ב.

³⁶ ע"י גזי רמח"ל, עמ' ערה, ד"ה ויש.

אָבֹא בְעִיר (הוֹשֵׁעַ י"ט). שְׁאֵם תֹּאמַר שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִפְרָד מִהַשְׁכִּינָה, חֵם וְשָׁלוֹם, אֵלָּא: בְּקִרְבֵּךְ קְדוּשׁ - שְׁהוּא [הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא] בְּתוֹךְ הַשְׁכִּינָה נִמְצָא, וְלֹא נִפְרָד מִמֶּנָּה. אֵלָּא, וְלֹא אָבֹא בְעִיר - מִצַּד שֶׁל צַדִּיק. לְפִיכֵךְ בְּאוֹתוֹ זְמַן [שְׁאִין בַּח לְצַדִּיק], צְרִיךְ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַזֵּק אֶת [הַשְׁכִּינָה בְּכַחֲנִית]: וְאֵחַ לְצַרָּה יוֹלֵד, [צַרָּה] - זֶה לִילִית הַחוּטָאֵת שֶׁבְּגִלְלָה הַצַּדִּיק צְרִיךְ לְהִסְתַּמֵּר מִמֶּנָּה וְלֹא לְהִרְאוֹת. אוּלַּם הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִקּוּם בְּנִגְדָּה לְחַזֵּק הַשְׁכִּינָה.

וְעַם כָּל דָּא מְרַחֵיק אִיהוּ, וְרִזָּא דָּא מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי (ירמיה לא, ב). וְלִזְמַנָּא דְאִתֵּי טוֹב שְׁכֵן קְרוֹב (משלי כז, י) דָּא צַדִּיק, דְּבַהּ וְה' שְׁכֵן בְּצִיּוֹן (יואל ד, כא) דְּכַדְרִין אִיהוּ קְרוֹב.

אָבֹל הַשְׁתָּא יְחִיד וְרַבִּים הִלְכָה כְּרַבִּים, דְּאֲנוּן אֲבָהֵן. וְכַדְרִין אִיהִי סְמִכָא רַבִּיעָאָה לֹון וְאִיהִי אֲדַנִּי, ד' אֲתַנּוֹן לְקַבְלֵיהוּ. וְאֵלִין ד' אַמּוֹת שֶׁל הִלְכָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲשַׁמְעֵשַׁע הַשְׁתָּא בְּשְׁכִינְתָּא בְּרִזָּא דְצַדִּיק אֵלָּא בַּחבוּרָא דְאֲבָהֵן. וְרִזָּא דָּא ד' אַמּוֹת שֶׁל הִלְכָה.

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַפְּרֵשׁ מִשְׁכִּינְתָּא חֵם וְשָׁלוֹם, אֵלָּא בְּקִרְבֵּךְ קְדוּשׁ, דְּאִיהוּ בְּגוֹ שְׁכִינְתָּא קָאִים וְלֹא אֲתַפְּרֵשׁ מִנָּה. אֵלָּא וְלֹא אָבֹא בְעִיר, מִסְטָרָא דְצַדִּיק. בְּגִין כֵּן בַּהֲהוּא זְמַנָּא אֲצַטְרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲתַקְפָּא בַּהּ. וְאֵחַ לְצַרָּה יוֹלֵד, דָּא לִילִית חֲיִבְתָּא דְבְּגִינָה אֲצַטְרִיךְ צַדִּיק לְאֲתַטְמָרָא מִנָּה דְלֹא לְאֲתַחַזְאָה, אֵלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ יְקוּם לְקַבְלָהּ לְאֲתַקְפָּא לְשְׁכִינְתָּא.

וְעַם כָּל דָּא מְרַחֵיק אִיהוּ, וְרִזָּא דָּא מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי (ירמיה לא, ב). וְלִזְמַנָּא דְאִתֵּי טוֹב שְׁכֵן קְרוֹב (משלי כז, י) דָּא צַדִּיק, דְּבַהּ וְה' שְׁכֵן בְּצִיּוֹן (יואל ד, כא) דְּכַדְרִין אִיהוּ קְרוֹב.

אָבֹל הַשְׁתָּא יְחִיד וְרַבִּים הִלְכָה כְּרַבִּים, דְּאֲנוּן אֲבָהֵן. וְכַדְרִין אִיהִי סְמִכָא רַבִּיעָאָה לֹון וְאִיהִי אֲדַנִּי, ד' אֲתַנּוֹן לְקַבְלֵיהוּ. וְאֵלִין ד' אַמּוֹת שֶׁל הִלְכָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא אֲשַׁמְעֵשַׁע הַשְׁתָּא בְּשְׁכִינְתָּא בְּרִזָּא דְצַדִּיק אֵלָּא בַּחבוּרָא דְאֲבָהֵן. וְרִזָּא דָּא ד' אַמּוֹת שֶׁל הִלְכָה.

37. עי' זהר משפטים ח"ב, קט"ו, ע"ב.

38. ציון הוא רמז לצדיק, עי' להלן בסמוך, ד"ה אבל. שכן ציון בגמטריה קנ"ו כמנין יוסף, עי' זהר ויצא קנח, ע"ב; שם ויגש רו, ע"ב; ז"ח רות מ' והלוחות, ועוד.

39. עי' זהר ויצא ח"א, קנ, ע"א.

40. עי' תז"ת תי"ח, לב, ע"א.

ואם תאמר למה [נאמר] אמות? אלא הכל הוא סוד, שאמה היא ששה טפחים, וארבע אמות הרי כ"ד, ואלו כ"ד צרופים של אדנ"י. וזה פ"ד, שנאמר בו: הנמואני נא מעט מים מפרך (בראשית כד,ו).⁴¹ וזה - מעט מים, סלע שמוציא טפין טפין מתוך הרבה מחלוקות.⁴² וכ"ד אלו הם פנגד כ"ד ספרים שבתורה. ובתם: אל ישב ד"ך נכלם (תהלים עד,כא).⁴³

אבל לעתיד לבוא יתחזק הצדיק לגאול אותה [לשכינה בשפע], ואז נאמר: פי תורה חדשה מאתי תצא⁴⁴ (ויקרא רבה יג, ע"פ ישעיה נא,ד). פנגד כל אלה [כל הכ"ד ספרים שבתורה] יצאו כ"ד אחרים, שהם לפנימיות [התורה]. ואז: ושמותי פדכ"ד שמשותף (ישעיה נד,יב). מאיזה מקום [יצאו]? אלא מציון, זה צדיק: פי מציון תצא תורה ודבר יהוה מירושלים (ישעיה נג,ג). מהו דבר יהוה? זה סוד הפתוב: פדבר יהוה שמים נעשו⁴⁵ (תהלים לג,ו). זה דבור של הוי"ה, שכל בריות העולם נבראו

ואי תימא אמאי אמות. אלא כלל רזא איהו. דאמה איהי שית טפחים, וד' אמות אנון כ"ד, ואלין כ"ד צרופין דאדנ"י. ודא כ"ד דאתמר בה: הגמאיני נא מעט מים מפרך (בראשית כד, ו). ודא מעט מים, סלע דאפיק טפין טפין מגו פמה מחלוקות. וכ"ד אלין אנון לקבל כ"ד ספרין דאורייתא, ובהו: אל ישב ד"ך נכלם (תהלים עד, כא).

אבל לזמנא דאתי יתתקף צדיק למפרק לה, וכדין אתמר פי תורה חדשה מאתי תצא (ויק"ר יג, ג) לקבל כל אלין פזוק כ"ד אחריןא דאיהו לגו, פדין ושמותי פדכד שמשותף (ישעיה נד, יב). מאן אתר? אלא מציון דא צדיק, פי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים (ישעיה ב, ג). מאי דבר ה'? דא רזא דכתיב פדבר ה' שמים נעשו (תהלים לג, ו) דא דבר דה', דכלהו ברין דעלמא במלולא דשמא קדישא דא אתבריא, דהא בכמה צרופין אצטריך לאתמללא, וכל

41. עי' בהקדמת ת"ז, יד, ע"א.

42. עי' ת"ז תי' כא, מ"ד, ע"א: "ובגין ויך משה את הסלע במטהו פעמיים (במדבר כ, יא) דא גרים דלא נפיק מינה אלא טפין טפין זעיר שם זעיר שם וכמה מחלוקות על אלין טפין ומאן גרים דא, המורים".

43. עי"ש מז, ע"א.

44. עי' מ"ר שיר השירים פ"ב: "והתורה חוזרת לחידושה"; פסיקתא דרב כהנא פ"ה; פסיקתא רבתי, פט"ו על הסוד תורה חדשה בכתבי רמח"ל עי' כאן בתיקונים, תי' יח, לג, סוף נד; קנאת ה' צבאות עמ' קז, אדיר במרום עמ' קפד.

45. עיין קל"ח פתח יח עמ' נא-נב.

בְּהוֹפְרַת הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ הַזֶּה,⁴⁶ שְׁהָרִי
 בְּכַמָּה צְרוּפִים צְרִיךְ לְהֵאמֵר, וְכָל דְּבַר
 שְׁנַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם נַעֲשֶׂה בְּהוֹפְרַת הַשֵּׁם
 הַקְדוֹשׁ. וְזֶה סוּד: וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ
 (שְׁמוֹת ג, יג) וְזֶה פֶרֶשׁ [בְּמָקוֹם אַחֵר].⁴⁷ וְזוֹ
 תוֹרָה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ, סוּד צְרוּפֵי שְׁמוֹת
 שְׁנִכְלְלוּ בַתּוֹרָה, שְׁעוֹלֵיהֶם אָמְרוּ רַבְּנָן:
 כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקְדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא (זֶהר יתרו ח"ב, פ"א).⁴⁸ וְכֵּה
 [בַּתּוֹרָה זוֹ] עֲתִידִים צְדִיקִים שְׂיַחֲיוּ
 מֵתִים.⁴⁹ שְׁעַל יְדֵי הַתּוֹרָה נִבְרָאוּ כָּל
 הַבְּרִיּוֹת שְׁבַעוֹלָם, וְכֵּה מֵתִקְיָמִים.
 וּבִשְׁעָה שְׂיַדְעוּ בְּהַ סוּדוֹת שֶׁל הַפְּנִימִיּוֹת,
 אִזּוּ יִכְלְוּ לְהַחֲיוֹת בְּהַ מֵתִים. וְזֶה סוּד
 [הַפְּסוּק]: וְאִישׁ מִשְׁעֲנָתוֹ בִּידוֹ (וּכְרִיָּה
 ח"ד, בְּדָגְמָת: וְשִׁמְתָּ מִשְׁעֲנָתִי עַל פְּנֵי
 הַנְּעַר (מְלָכִים ב, ד, כט). [מִשְׁעֲנָתִי] - זֶה
 צְדִיק [יְסוּד], שְׁמִמְנוּ יוֹצְאִים הַחַיִּים.⁵⁰

אָבָל הַכֹּל הוּא מִסוּד שֶׁל עֲתִיקָא
 קְדִישָׁא, מֵאוֹתוֹ מְזַל עֲלוּיָן⁵¹ שְׁנַאֲמַר
 עֲלוּי: בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי - לֹא בּוֹכוֹת תְּלוּי
 הַדְּבָר אֱלָא בְּמִזְלָא (מוֹעֵד קָטָן כ"א).⁵² וְזֶה

מְלָה דְּאִתְעֵבִידַת בְּעֵלְמָא בְּאִדְכְּרוּתָא
 דְּשִׁמְאָא קְדִישָׁא אִתְעֵבִידַת. וְרָזָא דָּא:
 וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוֹ (שְׁמוֹת ג, יג) וְהָא
 אִתְמַר. וְדָא תוֹרָה חֲדָשָׁה מִמֶּשׁ, רָזָא
 דְּצְרוּפֵי שְׁמָהֶן דְּאִתְפְּלִילוּ בְּאוּרִיתָא,
 דְּעֵלְיָהּוּ אָמְרוּ רַבְּנָן כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה
 שְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכֵּה
 עֲתִידִין צְדִיקִים שְׂיַחֲיוּ מֵתִים (פְּסָחִים
 סח). דְּאוּרִיתָא בְּהַ אִתְבְּרִיאוּ כָּל בְּרִין
 דְּעֵלְמָא וְכֵּה מֵתִקְיָמִין. וּבְזִמְנָא
 דְּיִשְׁתַּמּוּדְעוּן בְּהַ בְּרָזָא דְּלִגְנֵי, בְּהַ יִיכְלוּן
 לְאַחֲיָא מֵתִיָּא. וְרָזָא דָּא וְאִישׁ מִשְׁעֲנָתוֹ
 בִּידוֹ (זְכַרְיָה ח, ד), כְּגוֹן וְשִׁמְתָּ מִשְׁעֲנָתִי
 עַל פְּנֵי הַנְּעַר (מְלָכִים ב, ד, כט) וְדָא צְדִיק
 דְּמַגְהַ נְפָקִין חַיִּין.

אָבָל כְּלָא מְרָזָא דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא מֵהַהוּא
 מְזַלָּא עֲלָאָה, דְּאִתְמַר עֲלָה בְּנֵי חַיִּי
 וּמְזוּנֵי לֹאוּ בּוֹכוֹתָא תְּלִיָּא מְלִתָּא אֱלָא
 בְּמְזַלָּא (מ"ק כ"ח). וְרָזָא דָּא מֵרַב

46. הזכרת השם הו"ה ב"ה, עי' ת"ז תי' נא, פו, ע"ב.

47. עי' זהר ויקהל, קצז, א; שם בלק קצא, א; הק' ת"ז, י, א; שם תי' סד, צה, א; תי' לט, קי, א-ב; שם, קיז, קיט; תי' ע, קכ, קכז; עי' רמב"ן על שמות ג, יג; בעל הטורים שם, שם.

48. עי' קל"ח פתח כג, עמ' נז ח"א; וכן בסוף הקדמת הרמב"ן על התורה.

49. ע"פ פסחים סח, א.

50. עי' זהר ויקרא ח"ג, יט, ע"א, שהנביא אלישע ביקש מגיחזי לשים את משענתו על פני הנער המת.

51. עיין אדיר במרום על אדרא רבא זהר נשא ח"ג, קלד, ע"א, עמ' ריט: "ותדע שזה הענין [תיקון] ה' וח' [של הדיקנא] שאמרנו...".

52. עי' אדרא זוטא שם רפט, ע"א, עיין דעת תבונות סי' קסא-קע; תקט"ו תפלות, ת' שמא.

סוד: מרוב ימים (זכריה שם, שם), מצד של אריך אנפין.⁵³ ומכאן יוצא טל שבו יחיו המתים ודאי.⁵⁴ וסוד זה הוא: פי ט"ל אורת טלף (ישעיה כו, יט) ודא יו"ד ה"א וא"ו [בג'מטריא ט"ל] שבחכמה סתימאה [של אריך אנפין]. והוא טל שנחלק לשנים, בשני מזלין,⁵⁵ עליון ותחתון. בגלל זה, כי טל אורת טלף. ושתי פעמים ט"ל הוא [כמנין] לח"ם. [וסוד] זה [הוא] המן,⁵⁶ שנאמר בו: הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (שמות טז, ד). וסוד הדבר, טל למעלה טל למטה לחם באמצע (ע"פ יומא עה"ב), ואלו הם שלוש הויות [כמנין לח"ם] היורדות למטה באבא ואמא ודעת, ומהם למוחין שבראש [של ז"א]. וסוד הדבר: הנני ממטיר לכם לחם מן השמים,⁵⁷ ודאי.

ימים (זכריה ח, ד) מסטרא דא"א, ומתבא נפיק טלא דבה יחיון מיתבא ודאי. ורזא דא פי טל אורת טלף (ישעיה כו, יט) ודא יו"ד ה"א וא"ו פחכמה סתימאה. ואיהו טל דאתפרש לתרין, בתרין מזלין עלאה ותתאה. בגין כך: פי טל אורת טלף. ותרין זמנין טל איהו לחם, ודא מן דכתיב בה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים (שמות טז, ד). ורזא דמלה: טל לעלא טל לתתא לחם באמצעיתא ואלין תלת הויות דנחתין לתתא באו"א ודעת ומניהו למחין דרישא. ורזא דמלה: הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ודאי.

53. עיין ת"ז הקדמה, תי' ע'.

54. עיין זהר יתרו ח"ב, פא, ע"א; ת"ז, הק' שנייה, יז, ע"ב; אדיר במרום עמ' קכד: "ענין השערות עצמן והם צינורות השפע. וענין השפע בתוך השערות. ושני הדברים האלה יוצאים מן הח"ס, והכל הוא בסוד טל. והענין כי יש בה שני ט"ל, א' שם יה"ו במילואם, וא' שם כו"ו. והנה בשערות עצמן יש תיקון המ"ק, כי בירוס הראשון הוא בדיקנא, כמבואר במקום אחר, וזהו ענין תחיית המתים שהכלים חזרו ונתקנו לקבל אורותיהן... כי תחיית המתים. וזה נעשה בשם כו"ו, והוא טל נוקבא. פירוש - שבח"ס יש ב' בחינות: בחינת עצמה שהיא נוקבא, ובחינה מה שלוקחת מן הזכר שלה שהוא כתר, ועל כן יש ב' טללים נוקבא ודוכרא. והנוקבא הוא שם הכו"ו, ומאיר בשערות הדיקנא, והדוכרא הוא יוד הא ואו [גימטריא ט"ל], והוא ממשיך השפע בתוך השערות. בסוד מכלכל חיים בחסד, אך כו"ו, בו: "מחיה מתים ברחמים רבים"; עי' מאמר הגאולה עמ' נה, נז.

55. שני מזלין שהם נוצר ונקה, תיקון ח' ו-ג.

56. עי' זהר בשלח ח"ב, סב, ע"ב; אדיר במרום עמ' קכו: "ההארה כשיוצאת מא"א נקראת טל, וכשמתפשטת בראשו של ז"א היא יוצאת בבחינת מן ואח"כ בסוד לח"ם בנוקבא (המוציא לחם מן הארץ); אוצרות רמח"ל עמ' סא.

57. שמים הוא כנגד ז"א (זעיר אנפין).